

DUTCH B – STANDARD LEVEL – PAPER 1
NÉERLANDAIS B – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1
NEERLANDÉS B – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Thursday 8 May 2003 (afternoon)
Jeudi 8 mai 2003 (après-midi)
Jueves 8 de mayo de 2003 (tarde)

1 h 30 m

TEXT BOOKLET – INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this booklet until instructed to do so.
- This booklet contains all of the texts required for Paper 1 (Text handling).
- Answer the questions in the Question and Answer Booklet provided.

LIVRET DE TEXTES – INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- Ne pas ouvrir ce livret avant d’y être autorisé.
- Ce livret contient tous les textes nécessaires à l’épreuve 1 (Lecture interactive).
- Répondre à toutes les questions dans le livret de questions et réponses.

CUADERNO DE TEXTOS – INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra este cuaderno hasta que se lo autoricen.
- Este cuaderno contiene todos los textos requeridos para la Prueba 1 (Manejo y comprensión de textos).
- Conteste todas las preguntas en el cuaderno de preguntas y respuestas.

Blank page
Page vierge
Página en blanco

TEKST A

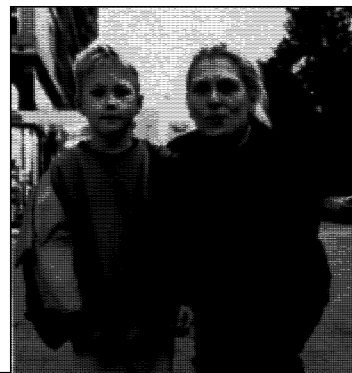
ROTTERDAMMERS OVER

VERANTWOORDELIJKHEID FIETSVERLICHTING

Een wijkagent in Steenberghe heeft besloten kinderen niet te controleren op fietsverlichting. Hij is van mening dat de verantwoordelijkheid niet bij de politie ligt, maar bij de ouders. Wat vindt de Rotterdammer hier eigenlijk van?

Eva: „Ik vind het belachelijk dat die wijkagent vindt dat de verantwoordelijkheid van fietsverlichting bij de ouders van de jonge fietsers ligt. Het is de taak van de politie dat het er in het verkeer veilig aan toe gaat, en niet die van de ouders. Automobilisten worden toch ook aangehouden als hun lichten het niet doen. Het is krom als ze dat dan niet doen bij fietsers.“

Mascha: „Ik vind dat het letten op de veiligheid van kinderen wel degelijk een taak is van de politie. Als de politie deze taak al niet op zich neemt, met welke dingen moet een politieagent zich dan wel bemoeien?“

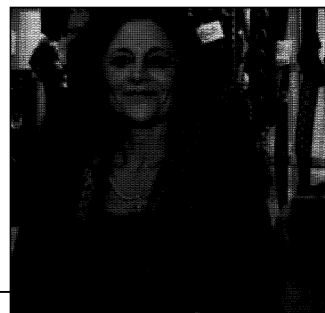

Jack: „Natuurlijk is het de taak van de politie om in te grijpen als iemand geen licht op zijn fiets heeft. Hierdoor kunnen immers levensgevaarlijke situaties ontstaan. Bovendien kun je de ouders niet opleggen iedere keer als hun kind op pad gaat, het fietslicht te controleren. Dat is gewoon niet te doen.“

Björg: „Ik vind dat die agent ergens best wel gelijk heeft. Ouders moeten goed op hun kroost letten. Zij moeten er dus ook voor zorgen dat ze veilig over straat gaan. En dus ook op hun fietsverlichting letten. Ik vind dat de ouders hoofd-verantwoordelijk zijn.“

Mevrouw Elbertsen: „Die agent heeft groot gelijk. Als ouders nou eens beter op hun kinderen letten, dan kan de politie zich tenminste met grotere zaken bezighouden, zoals moordzaken.“

Ingrid: „Ik woon in een dorp, waar veel kinderen zonder verlichting fietsen. Ik vind dit uiterst gevaarlijk. Zelf heb ik ook ooit bijna iemand aangereden die geen licht had op de fiets. Sindsdien ben ik er goed op gaan letten of het licht van de fiets van mijn kind wel goed werkt. Dat zou iedereen moeten doen. Maar de politie mag ook best een oogje in het zeil houden.“

TEKST B

RELATIETRAGEDIES GEEN VOORRECHT VAN VOLWASSENEN

- ❶ Relatietragedies tussen volwassenen staan garant voor het overgrote deel van de film –en boekenproductie. Hoe meer ellende, hoe groter de uitgevers– en producersvreugd. In de jeugdliteratuur beheersen relatieproblemen ook de boeken voor adolescenten. Maar in de boeken voor jongeren krijgt dit thema opeens een truttige vertaling: vriendenruzietjes die snel bijgelegd worden, een eerste verliefdheidje met bijpassend verdrietje, pesten op school. Alsof jongeren relaties niet op een dieper niveau kunnen beleven.
- ❷ Met name de boeken over pesten zijn meestal vervelend. Omdat enscènering, psychologie en verhaalontwikkeling zo voorspelbaar zijn. Omdat ze in hun enge thematische kringetje blijven rondcirkelen en zelden een diepere laag aanboren. Omdat het patroon van venijnigheden meestal erg „kinderachtig“ aandoet, waardoor het probleem geminimaliseerd wordt. Omdat ze vaak **verdoken** pedagogisch van opzet zijn.
- ❸ *Golfbewegingen* van Hilde Hagerup overstijgt met brio al deze kwalen. Anna en Emma, allebei zestien jaar, zijn al sinds hun zesde hartsvriendinnen. Opeens keert Emma zich van Anna af. Haar verraad leidt tot uitstoting van Anna uit de klasgroep en tot pesterijen. De psychologische processen die dan een jaar lang voortwoekeren, worden in al hun complexiteit getekend. Hoe uitstoting kan leiden tot een totale ontworteling. De spiraal [– X –] negeren, gefezel [– 15 –] de rug, het rondstrooien van roddels, de leugens, de fysieke bedreiging. Het spel van wisselende bondgenootschappen. De wanhopige, [– 16 –] mislukken gedoemde pogingen om het intense contact van vroeger te herstellen. Het ontbreken van een simpele uitweg. Hoe de verradene zichzelf geweld aandoet [– 17 –] het gedrag van de verrader over te nemen (Anna zet [– 18 –] een leugen de groep [– 19 –] tegen een jongen, in een wanhopige poging om zelf weer [– 20 –] de gunst te komen). En vooral: dat de verradene niet kan uitleggen wat haar overkomt.
- ❹ Dit is de harde kern van de tragedie. Anna constateert. Anna observeert het verradersgedrag. Anna ondergaat in toenemende radeloosheid. Maar ze vraagt geen uitleg aan Emma, ze kan er met haar niet over praten. Ze weten allebei dat het verraad is, en dus valt er niets meer te zeggen. Ook ouders of leerkracht zijn in dergelijke situatie geen geschikte gesprekspartners. Dit aspect van het boek is heel realistisch. Het vertrouwen in de wereld is zo geschonden dat je het gevoel hebt alleen te staan. Je bent zo gekwetst dat je dichtklapt. Ze zullen het niet begrijpen, ze zullen het kinderachtig vinden. Het is te intiem om te vertellen, en dus zwijg je.
- ❺ Knap is dat de auteur het thema van het pesten overstijgt. In zulke situaties gaat het niet om de modder in je boekentas of de klap die je krijgt. Het gaat over uitsluiting, over hoe je menszijn aangetast wordt. Precies zoals het bij volwassenen ook kan gebeuren. Geen verschil. Alleen heeft men de neiging om bij kinderen te zeggen: zo erg is het toch niet?

- ⑥ De grote verdienste van dit boek is dat het aantoont dat het bij kinderen wel zó erg kan zijn. En dit zonder overdrijving. De dramatiek wordt weliswaar niet geschuwd, maar ze wordt stevig in de hand gehouden, zodat het verhaal nooit drakerig wordt. Nog een pluspunt is de fraaie schrijfstijl, met elliptische zinnen en herhalingen. De enscenering is vaak opvallend, met details die de schrijvende kracht ervan verhogen. Symbolen worden mooi in het verhaal verwerkt. Bijvoorbeeld in de scène waarin Anna nog eens bij Emma op bezoek gaat: Emma zit samen met haar vriendje en haar moeder naar een natuurdocumentaire te kijken. Er wordt nauwelijks iets gezegd, de sfeer wordt steeds pijnlijker. Anna stelt tenslotte nuchter vast dat in de documentaire de wolf het hertenjong eindelijk heeft gedood en verdwijnt.
- ⑦ Jammer dat het einde nogal onrealistisch is. Via een tour de force (de ouders van Emma gaan scheiden en ze moet verhuizen) komt het toch nog tot een vaag soort verzoening tussen de twee. De auteur is hier helaas het slachtoffer van een van de grootste taboes in kinderboekenland: een verhaal moet positief eindigen, of toch minimaal een uitzicht bieden op een oplossing. Het ouderwetse Hollywood-syndroom.
- ⑧ Desondanks is *Golfbewegingen* een absolute aanrader voor alle ouders en opvoeders, om enig inzicht te krijgen in de diepte van relatiebreuken bij kinderen en de ontworteling die ermee gepaard kan gaan. Wie het gelezen heeft, zal er zich nooit meer van afmaken met dwaze dooedoeners als „praat eens met elkaar“ en „zo erg is het nou ook weer niet“ en „er zijn toch genoeg andere kinderen?“

Hilde Hagerup, *Golfbewegingen*, Piramide, Amsterdam, 144 blz.

TEKST C

EEN HELE JEUGD OP ZEE

- ① De jeugd van Abel Twigt (24), inmiddels al een aantal jaren woonachtig in Nederland, lijkt er zo één als uit avontuurlijke kinderprogramma's. Kinderprogramma's die hij zelf overigens, door zijn ongewone leven op een zeilboot, waarschijnlijk zelden of nooit heeft kunnen zien. Een jeugd waar „normale“ kinderen in Nederland bij wegdroomden als ze naar Pipi Langkous of Familie Robinson keken. Altijd reizen, nooit naar school, doen waar je zin in hebt, spannende avonturen beleven, wereldzeeën doorkruisen. Voor huisje-boompje-beestje kinderen een waar sprookje, kortom.
- ② Het is een romantisch beeld dat Abel, hoe fijn hij zijn jeugd ook vond op de veertien en een halve meter lange Helena Christina, graag wil bijstellen. Hij moest wel degelijk naar school, en het was heus geregeld heel saai op zee. [- X -] beseft Abel best dat hij op zijn vierentwintigste jaar een opmerkelijk, avontuurlijk leven achter de rug heeft, [- 37 -] gevoelsmatig ervaart hij het niet altijd zo. Hij kent [- 38 -] geen andere jeugd dan de zijne. Abel: „Iets normaal als hagelslag op de boterham, daar konden mijn zusje en ik alleen maar over fantaseren als we lang op zee waren.“
- ③ De keuze om een wereldreis te maken is er één die Abel zijn ouders niet kwalijk kan nemen. „Het reizen heeft me gemaakt tot wie ik nu ben. Als ik door de stad loop, weet ik dat dit niet de enige werkelijkheid is die er is. Op jonge leeftijd zag ik natuurlijk veel mooie eilanden en vreemde landen, maar ook zagen mijn zusje en ik, veel vroeger dan andere kinderen, veel ellende. Zwerfkinderen van onze leeftijd die op straat leven in Brazilië, bijvoorbeeld.“
- ④ Een tweede negatief aspect van de wereldreis was het veelvuldig afscheid nemen. Abel: „Ik wist natuurlijk altijd van te voren dat we ergens niet lang zouden blijven. We waren namelijk bezig met een wereldreis, we wilden veel zien. Daar komt bij dat we vaak letterlijk gedreven werden door de natuur. Als het orkaanseizoen begint in de Caraïben, dan weet je: wegwezen.“
- ⑤ Op zijn dertiende jaar besloten Abel's ouders om in Nederland te gaan wonen, in een huis. Dat Abel en zijn zusje in de puberteit kwamen en langzamerhand naar de middelbare school moesten, speelde hierbij een belangrijke rol. Op de boot kregen ze altijd les van hun moeder, elke dag tot twaalf uur 's middags. De overstap naar het „normale“ leven kostte Abel opmerkelijk genoeg maar weinig moeite. „Ik was natuurlijk al gewend mij op vreemde plekken aan te passen, ik kon snel vrienden maken. Wat ik mij nog herinner is dat mijn vader alle boeken meenam waaruit mijn moeder mij als kind had laten leren. De directeur van die school had natuurlijk nog nooit zoiets meegemaakt. Alleen onder voorbehoud mocht ik naar het vwo. Omdat ik met Kerst een heel goed rapport had, kon ik gelukkig blijven!“